

kopvoorns meer uit te zetten. Dit is om de natuurlijke rekrutering alle kansen te geven en zo opnieuw een zichzelf instandhoudende Netepopulatie te ontwikkelen.

Johan Coeck, Sandra Colazzo & Raf Baeyens (IN, UIA)

Info: www.instat.be en www.uia.ac.be/bio/ecobe

► **Onderzoek vismigratie in de Ringvaart**

Het Instituut voor Natuurbehoud (IN) onderzocht, in opdracht van de Administratie Waterwegen en Zeewezen, afdeling Bovenschelde, in welke mate het sluis-stuwcomplex op de Ringvaart in Merelbeke een belemmering vormt voor migrerende vissen. Aangezien er in de Zeeschelde geen migratiebarrières aanwezig zijn kunnen vissen vanuit de Noordzee vrij landinwaarts migreren tot in de Ringvaart in Merelbeke. Het onderzoek toonde aan dat verdere migratie naar de Bovenschelde grotendeels verhinderd wordt door het sluis-stuwcomplex. Enkel wanneer bij hoge waterafvoer de stuw van Merelbeke volledig opgehaald wordt, slagen bepaalde vissoorten erin om stroomopwaarts de Bovenschelde in te trekken tot aan het sluis-stuwcomplex van Asper. Tijdens de onderzoeksperiode in 2002 gebeurde dit slechts enkele keren in januari en februari. Vissen moeten echter het hele jaar kunnen migreren om paaigronden, overwinteringsgebieden of opgroei gebieden met voldoende voedsel op te zoeken waar ze vijanden kunnen ontlopen. Ze moeten zich ook vlug kunnen verplaatsen wanneer een slechte waterkwaliteit hen hiertoe dwingt. Het wegwerken van vismigratieknelpunten is dan ook van het grootste belang voor het herstel van visgemeenschappen.

Goed nieuws is dat het aantal vissoorten in de Ringvaart en in de Bovenschelde opnieuw sterk is toegenomen. Door de bouw van waterzuiveringsstations verbeterd de waterkwaliteit van de Schelde langzaam, al wordt op bepaalde ogenblikken nog een sterke terugval vastgesteld. De onderzoekers stelden dit o.a. vast tijdens de maand september 2002, met ernstige vissterfte tot gevolg. In het totaal werden tijdens het onderzoek maar liefst 29 vissoorten gevangen. Het gaat dan voornamelijk om een aantal algemene soorten zoals blankvoorn, rietvoorn, brasem, gibel, karper, kolblei, riviergrondel, zeelt, pos, baars, snoekbaars en tiendoornige stekelbaars. Minder algemene riviervissoorten waren winde, kopvoorn, serpeling, alver, vetje en beekforel. Zeldzame

Uitzetten van een fuik - Foto: J. Coeck

soorten zoals bittervoorn en zelfs een juveniele Europese meerval werden ook aangetroffen. Tenslotte werden ook een aantal exoten zoals Amerikaanse dwergmeerval, Amerikaanse dikkopelrits, blauwbandgrondel en ook nog een brakwatervisje, het dikkopje opgemerkt. Er werden daarenboven ook nog eens 5 echte migratoren aangetroffen: paling, bot, rivierprik, spiering en het migrerende type van de driedoornige stekelbaars. Wie weet mogen we in de toekomst, door een verdere verbetering van de waterkwaliteit en het wegwerken van migratieknelpunten in de Bovenschelde, nog 1 of meerdere van de 8 uitgestorven grote migratoren begroeten zoals houting, grote marene, elft, Atlantische steur, zee-prik, fint, Atlantische zalm of zeeforel?

David Buysse, Johan Coeck, Seth Martens & Raf Baeyens (IN) - Info: www.instat.be

► **Meetnet Zoetwatervis (Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW))**

Sedert 1996 wordt de kwaliteit van de visstand in Vlaanderen op systematische wijze gemeten. De verzamelde gegevens geven informatie over de verspreiding en de stand van zaken van de verschillende vissoorten in Vlaanderen. Daarnaast geeft deze informatie ook een aanwijzing van de kwaliteit van het milieu. Dit laat ook toe om de saneringsinspanningen in aquatische ecosystemen te evalueren. De resultaten worden zowel voor de uitvoering van een planmatig visstandbeheer als onder andere voor de jaarlijkse milieureportage, in de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) rapporten, in de Aquafin jaarverslagen en in de landinrichtingsplannen gebruikt.

Om tot zulk een meetnet te komen, werd eerst per type water een gestandaardiseerde methode uitgewerkt. Daarna werden volgens deze methode, tussen 1996 en 1999, ongeveer 1300 meetpunten op stromende waters, kanalen, polderwaterlopen en stilstaande wateren onderzocht.

De verzamelde gegevens werden van 2000 tot 2001 in een overzichtelijke en werkbare databank opgeslagen. Op basis van deze informatie werden ook verspreidingskaarten opgesteld. Vervolgens werd uit deze gegevensbank een "meetnet zoetwatervis" geselecteerd van ongeveer 825 meetplaatsen op stromende waters, kanalen, polderwaterlopen en stilstaande en afgesloten wateren.

De meetpunten werden op basis van de volgende parameters gekozen: hun representatief karakter, bevisbaarheid, bereikbaarheid en veiligheid. Bij de keuze van de meetpunten werd ook rekening gehouden met de bestaande meetnetten omtrent waterkwaliteit, waterbodemkwaliteit, verontreinigingen (polluenten) in paling en de ecologische kwaliteit. Na een inlooperperiode in 2001 draait het meetnet zoetwatervis nu op kruissnelheid. Het doel van dit meetnet is om een aantal zorgvuldig gekozen meetplaatsen regelmatig te onderzoeken (bemonsteren) om zo de veranderingen (evoluties) en tijdelijke verlopen (trends) in de visbestanden vast te stellen.

Gerlinde Van Thuyne & Claude Belpaire
Info: www.ibw.vlaanderen.be